

Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.) : knjižnica samostana sv. Dominika u Dubrovniku u okviru humanističkih gibanja u XV. i XVI. stoljeću / Stjepan Krasić. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2022.

ISBN 9789535002116

Prikaz

Naslovnica preuzeta s mrežne stranice [NSK-a](#)

U povijesti propovjedničkoga i intelektualnoga dominikanskog reda knjiga je imala iznimno važnu ulogu nezaobilaznoga inventara svakoga samostana te pribora svakoga redovnika. Smišljeno izgrađivan fond knjižnice samostana sv. Dominika u Dubrovniku obuhvaćao je rukopisnu i tiskanu građu iz svih područja znanosti koja su mogla biti od koristi tadašnjem prosvijećenom čovjeku: povijesti, prava, teologije, filozofije, prirodnih znanosti, medicine i glazbe. Stjepan Krasić, hrvatski povjesničar i dominikanac, povijest dubrovačke dominikanske knjižnice prikazao je u kontekstu društvenih događanja tijekom kojih je na usluzi bila članovima samostana, dubrovačkim građanima, pa čak i strancima.

Knjiga obaseže 456 stranica, a podijeljena je na tri dijela. Prvo poglavlje naslova *Povijest knjižnice samostana sv. Dominika u Dubrovniku u kontekstu vremena* (str. 20-247) sastoji se od ukupno 17 potpoglavlja u kojima autor donosi kronološki prikaz povijesti knjige i

knjižnica od antike preko srednjega vijeka do humanizma i renesanse, i diljem Europe i u hrvatskim krajevima, osobito na dubrovačkom području. Posebnu važnost pridaje prikazu uloge knjiga i knjižnica u duhovnom i intelektualnom razvoju dominikanskog reda, s osvrtnom na osnivanje prve javne renesansne knjižnice (La Biblioteca Medicea pubblica) u dominikanskom samostanu sv. Marka u Firenci. Pregled fondova dominikanskih knjižnica u Hrvatskoj autor završava uvidom u povijest knjižnice samostana sv. Dominika u Dubrovniku, detaljno opisane prve javne knjižnice u Hrvatskoj. Zadnje potpoglavlje posvećuje pojavi tiska te prvim tiskarama u Hrvatskoj, zaključno s dubrovačkom. Nakon opsežna zaključka (str. 222-237) autor prilaže prijepise šest latinskih tekstova te po jedan hrvatski prijevod latinskog i talijanskog teksta (str. 238-247), objavljenih u različitim domaćim i stranim monografskim i periodičkim izdanjima, a tiču se povijesti dubrovačkog dominikanskog samostana i njegove knjižnice.

U drugom poglavlju naslova *Rukopisi* autor donosi bibliografski popis rukopisne građe (str. 248-333) iz fonda dominikanske knjižnice u Dubrovniku. Najprije prilaže pretisak popisa srednjovjekovnih rukopisa (94 bibliografske jedinice i 4 fragmenta), koji su izradili dominikanci Thomas Kaeppli i Hugues-Vincent Shooner (str. 248-314) (izvorno objavljeno u: Kaeppli, Thomas; Shooner, Hugues-Vincent (1965). *Les manuscrits médiévaux de Saint-Dominique de Dubrovnik*. Roma : Istituto storico domenicano. Str. 39-104), zajedno s usporednom tablicom starih i novih signatura za navedenu građu (str. 315-318). Potom slijedi popis novovjekovnih rukopisa (112 bibliografskih jedinica) koji je izradio sam autor (str. 318-333). U trećemu poglavlju naslova *Inkunabule* priložen je pretisak popisa inkunabula (236 bibliografskih jedinica) iz fonda knjižnice (str. 334-386) koji je sastavio Šime Jurić, dugogodišnji voditelj Zbirke rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (izvorno objavljeno u: Jurić, Šime; Šanjek, Franjo (1985). Zbirka inkunabula dominikanskih knjižnica u Hrvatskoj. *Croatia christiana periodica : časopis Instituta za crkvenu povijest Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, 15, str. 131-183), ponovno s usporednom tablicom starih i novih signatura za navedenu knjižnu građu (str. 387-391).

Dubrovačka dominikanska knjižnica, čiji se fond u početku nalazio u tek nekoliko ormara, prerasla je početkom 16. stoljeća u suvremeno opremljenu javnu knjižnicu. U odluci o novčanome prilogu njezinoj izgradnji, dubrovački Senat naglašava da će knjižnica biti „na čast Božju, na ukras toga samostana i na korist svih građana i stranaca koji dolaze u naš Grad“. Ova znanstvena monografija bogat je stoga doprinos strpljivo iščekivanu trenutku otkrivanja baštinske vrijednosti knjižnice koja još i danas čuva jednu od najbogatijih zbirki inkunabula u Hrvatskoj.